

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. 7. 1957, sp. zn. Cz 321/57

Číslo: 111/1957

Právní věta:

Základním předpokladem částečné invalidity podle § 12 zák. č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení, je trvalé zhoršení zdravotního stavu pojištěncova oproti stavu, v jakém tento byl v době vstupu do zaměstnání, po případě do pojištění, a dále i s tím spojený podstatný pokles jeho výdělku, pokud je tomu v důsledku tohoto zhoršení.

Trvalého poklesu výdělku není třeba, jestliže trvalé zhoršení zdravotního stavu zaměstnanci značně ztěžuje obecné životní podmínky (§ 2 odst. 3 vyhl. č. 250/1956 Ú. l.). Obecnými životními podmínkami ve smyslu uvedeného práve ustanovení nutno rozumět nejen podmínky pracovní, nýbrž i podmínky, za kterých každý pracující uspokojuje své životní, t. j. hmotné, společenské a kulturní potřeby vůbec.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.07.1957

Spisová značka: Cz 321/57

Číslo rozhodnutí: 111

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod invalidní částečný

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatel pobíral od r. 1952 invalidní důchod, který mu byl výměrem Státního úřadu důchodového zabezpečení dnem 5. října 1956 odňat z důvodu zlepšení jeho zdravotního stavu.

Lidový soud v Liberci změnil k opravnému prostředku navrhovatele rozhodnutí odpůrce tak, že přiznal navrhovatele od 1. ledna 1957 částečný invalidní důchod v zákonné výši. Na podkladě komise sociálního zabezpečení, došel k přesvědčení, že navrhovateli byl invalidní důchod odňat právem, neboť zlepšený zdravotní stav už nárok na tento důchod neodůvodňuje. Jinak však shledal, že navrhovatel splňuje od 1. ledna 1957 podmínky pro přiznání částečného invalidního důchodu podle § 12 zák. o soc. zabezpečení a § 2 odst. 3 vyhl. SÚSZ č. 250/1956 Ú. l. I když tu prý není podstatný pokles jeho výdělku, je tomu tak jen proto, že navrhovatel pracuje s přemáháním sil po celou pracovní dobu. Mimo to navrhovatel mohl prý dříve pracovat vedle svého zaměstnání ještě brigádnicky a tím si zlepšovat svou hospodářskou situaci. Této mimořádné práce není však už dnes

schopen a má tedy ve svém pracovním a mimopracovním životě při své chorobě podle názoru lidového soudu navrhovatel značné potíže.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že uvedeným rozsudkem lidového soudu v Liberci, pokud jím byl navrhovateli počínaje 1. lednem 1957 přiznán na částečný invalidní důchod, byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Podmínky nároku na částečný invalidní důchod záleží podle ustanovení § 12 odst. 1 zák. o soc. zabezpečení v tom, že kromě potřebné doby zaměstnání musí tu být trvalé zhoršení zdravotního stavu, které činí zaměstnance částečně invalidním. Zásady, podle nichž nutno posoudit částečnou invaliditu a které byly stanoveny na podkladě zmocnění v § 12 odst. 2 cit. zák. vládou, jsou obsaženy v § 2 vyhl. č. 250/1956 Ú. l. Podle odst. 1 tohoto ustanovení je považovat zaměstnance za částečně invalidního, jestliže jeho výdělek podstatně klesl proto, že pro trvalé zhoršení zdravotního stavu buď je schopen vykonávat dosavadní či jiné přiměřené zaměstnání jen za zvlášť ulehčených pracovních podmínek, nebo, že není schopen výkonu dosavadního zaměstnání, nýbrž jen přiměřeného zaměstnání méně kvalifikovaného. Podle odst. 3 téhož paragrafu je však považovat za částečně invalidního i zaměstnance, u něhož nedošlo k podstatnému poklesu výdělku, ale toliko v případě, že trvalé zhoršení zdravotního stavu mu značně ztěžuje obecné životní podmínky.

Z těchto ustanovení tedy plyne, že základním předpokladem částečné invalidity je trvalé zhoršení zdravotního stavu a dále i podstatný pokles výdělku, pokud je následkem tohoto zhoršení. Tento druhý předpoklad může odpadnout jen tenkrát, když zhoršením zdravotního stavu jsou značně ztíženy obecné životní podmínky zaměstnancovy.

Lidový soud zjistil ve věci, že navrhovatel pracuje ve svém stálém povolání, kde si při osmihodinové pracovní době vydělává 1100,- Kčs měsíčně. Usoudiv z toho zřejmě, že u navrhovatele nenastal podstatný pokles jeho výdělku, shledal lidový soud splnění podmínku částečné invalidity v tom, že navrhovatel podle posudku KPKSZ vykonává svou práci s přemáháním, poněvadž rheumatickým onemocněním jsou postižena silně jeho zápěstí a v menší míře též hlezenní klouby, čímž je podstatně ztíženo jeho zapojení v manuálním zaměstnání a znemožněna brigádnická práce, kde získával dříve možnost vedlejšího výdělku.

Nelze proto podle názoru lidového soudu pochybovat o tom, že při svém dnešním zdravotním stavu má navrhovatel jak v práci, tak i v mimopracovním životě značné obtíže, takže splňuje podmínku částečné invalidity podle § 2 odst. 3 vyhlášky.

Tento závěr lidového soudu nemá podkladu ve výsledcích provedeného řízení. Mluví-li uvedené právě ustanovení o značném ztížení obecných životních podmínek jako předpokladu částečné invalidity, jestliže tu není podstatný pokles výdělku, pak nutno rozumět těmito podmínkami nejen potřebné podmínky pracovní, nýbrž i podmínky, za kterých musí každý pracující člověk uspokojovat své životní, t. j. hmotné, společenské a kulturní potřeby vůbec (srov. také směrnice SÚSZ č. 73/1957 Ú. l.). V tom směru lidový soud sice vylučuje pochybnost, že by zaměstnanec neměl i v životě mimo výkon zaměstnání značné obtíže, jeho závěr je tu však zřejmě jen pouhým předpokladem nijak nepodloženým, neboť nic takového neobsahuje posudek KPKSZ, ačkoliv tato komise by byla k tomuto posouzení především povolána. Nebyly pak zjištěny ani žádné jiné okolnosti, z nichž by bylo možno si učinit závěr, že navrhovatel ve srovnání se zdravými pracujícími lidmi, žijícími v podobném prostředí, může plnit běžné úkoly a opatrovat si uvedené své potřeby jen se značnými obtížemi, neboť vše, co bylo zjištěno, týká se toliko obtíží souvisících s výkonem zaměstnání.

Lidový soud se dále nevypořádal dostatečně ani s otázkou trvalého zhoršení zdravotního stavu

navrhovatele. V posudku krajské posudkové komise sociálního zabezpečení je sice uvedeno, že navrhovatel je částečně invalidní, ježto prý v dnešním zaměstnání, které koná s přemáháním, dosahuje jeho výdělek stěží dvou třetin obvyklého výdělku zdravého zaměstnance pracujícího ve stejných pracovních podmínkách. Nehledě k tomu, že uvedené okolnosti nevystihují dostatečně požadované předpoklady částečné invalidity, není z toho patrné, na jakém skutkovém podkladě k nim posudková komise dospěla, když v tom směru nebylo učiněno soudem žádné zjištění a údaje navrhovatele samotného o výdělku a pracovní době odporují tomuto závěru posudku. Musí-li podle § 12 odst. 1 zák. č. 55/1956 Sb. nastat invalidita zaměstnance v době trvání zaměstnání nebo do dvou let po výstupu z něho, pak z toho plyne, že trvalým zhoršením zdravotního stavu nutno rozumět trvalý pokles zaměstnancových sil oproti stavu, v jakém byl v době vstupu do zaměstnání, po případě do pojištění. S tohoto hlediska se však nevyslovila ve svém posudku ani KPKSZ a soud se s tímto posudkem spokojil a neučinil rovněž v tom směru žádné zjištění, ačkoli navrhovatel vstoupil znovu do zaměstnání, po případě do pojištění, jak sám uvádí, v r. 1955.